

Toimiva monikielinen korkeakoulu- ympäristö edistää kansainvälisten opis- kelijoiden yhden- vertaisuutta: tapaus- tutkimus Lapin ammattikorkea- koulussa

---

Riikka Partanen

FM, lehtori

Lapin ammattikorkeakoulu

riikka.partanen@lapinamk.fi

Sisko Häikiö

FM, lehtori

Lapin ammattikorkeakoulu

sisko.haikio@lapinamk.fi

VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.tsv.fi/tunnus

Tiivistelmä

Artikkelissa tarkastellaan kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden yhdenvertaisuutta korkeakouluympäristössä. Korkeakouluista on tullut monimuotoisia ja monikielisiä toimintaympäristöjä, joissa on mahdollista edistää opiskelijoiden yhdenvertaisuutta kielitietoisilla toimintatavoilla. Teoreettisessa viitekehyksessä kuvataan yhdenvertaisuutta monikielisuuden, osallisuuden ja toimijuuden kautta. Kyse on tapaustutkimuksesta, jonka tutkimusaineisto kerättiin Lapin ammattikorkeakoulun kansainvälisiltä tutkinto-opiskelijoilta sähköisellä kyselyllä ja analysoitiin laadullisella sisällönanalyysillä. Tutkimustuloksena havaittiin, että kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmasta yhdenvertaisuutta korkeakouluympäristössä voitaisiin edistää kielitietoisilla käytänteillä. Esimerkiksi kielitietoisien työpaikkojen puute vähentää kansainvälisten opiskelijoiden halua jäädä Lappiin opintojen jälkeen, yksikielinen viestintä ei edistä kansainvälisten opiskelijoiden toimijuutta korkeakouluympäristössä ja verkostojen puute vähentää heidän osallisuuttaan korkeakouluympäristössä.

Avainsanat: *yhdenvertaisuus, ulkomaalaiset opiskelijat, korkeakouluopiskelu, kielitietoisuus, monikielisyys*

Abstract

The article examines the equality of international university students in higher education. Universities have become diverse and multilingual operating environments, where it is possible to promote the equality of students with language-aware courses of action. The theoretical framework describes equality through multilingualism, inclusion and agency. This is a case study in which the research material was collected from international degree students at Lapland University of Applied Sciences through an electronic survey and analyzed using qualitative content analysis. As a result of the research, it was found that from the international students' perspective, equality in the higher education environment could be promoted with language-aware practices. For example, the lack of language-aware workplaces reduces the desire of international students to stay in Lapland after their studies, monolingual communication does not promote the agency of international students in the higher education environment, and the lack of networks reduces their inclusion in the higher education environment.

Keywords: *equality, foreign students, higher education, language awareness, multilingualism*

Johdanto

M^aaahanmuuttovirasto Migrin (2022) mukaan kansainvälisiä opiskelijoita muutti Suomeen vuonna 2022 enemmän kuin aikaisempina vuosina. Kasvua kansainvälisten opiskelijoiden oleskeluluovissa vuoden 2021 ja 2022 välillä oli 54 %, ja määrällisesti lupia myön-

nettiin yli 100 enemmän kuin aikaisempina koronapandemiaa edeltäneenä ennätysvuonna 2016 (Migri, 2022). Suomalaiset korkeakoulut siis monimuotoistuvat ja monikielistyvät, ja eniten kansainvälisiä opiskelijoita saapuu Venäjältä, Kiinasta, Bangladeshista, Intiasta ja Vietnaminasta (Migri, 2022). Kansainvälisillä korkeakouluopiskelijoilla tarkoitetaan yleensä opiskelijoita, joiden kansalaisuus on muu kuin suomi (Garam, 2021) ja jotka useimmiten opiskelevat englanninkielisissä tutkinto-ohjelmissa. He muuttavat

Suomeen ulkomailta opiskellakseen täällä korkeakoulututkinnon (Kinnunen, 2003) ja muodostavat heterogeenisen joukon yksilöitä, jotka eroavat toisistaan opiskelija-oppimiskulttuuriensa suhteen ja joilla on myös erilaisia odotuksia ja opiskeluvaihtoehtoja (Kuittinen & Meriläinen, 2008). Tärkeimpiä syitä valita opiskelupaikka Suomesta ovat koulutuksen sisältö, alhaiset kustannukset, tutkimuksen laatu sekä korkeakoulun tunnettuus (Maxenius, 2020).

Marinin (sd.) hallitus linjasi keväällä 2021 tavoitteikseen, että vuoteen 2030 mennessä kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden määrä kolminkertaistuu ja että suomalaisista korkeakouluista valmistuneista kansainvälisistä opiskelijoista kolme neljäsosa työllistyy Suomeen. Tulevaisuudessa ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä voi siis olla yhä useammalla työpaikalla, joten kysymys tulevaisuuden kansainvälisten osaajien yhdenvertaisuudesta suomalaisessa yhteiskunnassa on ajankohtainen. Kansainvälisen korkeakouluopiskelijan työllistymiseen ja siten myös Suomeen kotoutumiseen vaikuttavat muun muassa opiskelijan omat työllistymistä koskevat tavoitteet, sosiaaliset verkostot ja suomen kielen taito sekä oleskelulupakäytännöt (Juusola ja muut, 2021).

Tässä artikkelissa tarkastellaan Lapin ammattikorkeakoulun (myöhemmin Lapin AMK) kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden yhdenvertaisuutta korkeakouluympäristössä. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston (Arene ry) mukaan korkeakoulujen englanninkielisten koulutusohjelmien kehittäminen käynnistyi 1990-luvulla opetusministeriön erillishoidoksella, ja siitä lähtien ammattikorkeakoulut ovat lisänneet englanninkielistä koulutustarjontaansa järjestelmällisesti (Maxenius, 2020). Nykyään ammatti-

korkeakoulut vastaavat Suomessa pääosin kansainvälisten opiskelijoiden kandidaatin tutkintoon johtavasta koulutuksesta ja yliopistot maisterin tutkintoon johtavasta koulutuksesta. Maxeniuksen (2020) mukaan läpäisyaste yliopistoissa on ammattikorkeakoulua korkeampi, mutta ammattikorkeakouluista valmistuneet kansainväliset osaajat työllistyvät yliopistosta valmistuneita useammin Suomeen. Työllistyvien ja maahan jäävien osuus on kansainvälisesti vertailtuna hyvä (Maxenius, 2020).

Lapin AMK on Euroopan unionin pohjoisin ammattikorkeakoulu, jonka toimintaa ohjaavat paitsi pohjoisen kahdeksan vuodenaikaa, myös alueen ja työelämän kehittämisen tarpeet. Lapin AMKin kampukset sijaitsevat Rovaniemellä, Kemissä ja Torniossa. Pitkien etäisyyksien Lappi kärsii voimakkaasti työvoimapulasta kaikilla toimialoilla (Nieminen & Tolonen, 2023), mihin kansainvälisistä osaajista ja opiskelijoista on toivottu helpotusta (Lapin kauppakamari ja muut, 2023). Lapin elinkeinoelämän tukijalat ovat metsäteollisuus, kaivostoiminta ja matkailu. Lapin tiedostetaan olevan keskeisessä roolissa Suomen tulevaa suuntaa ratkaistaessa, ja Lapin investointipotentiaaliksi on arvioitu 17,9 miljardia euroa (Lapin kauppakamari ja muut, 2023), ja teollisuuden vihreä siirtymä ja Pohjoiskalotin suurinvestoinnit tarvitsevat tuhansia uusia työntekijöitä (Nieminen & Tolonen, 2023). Lapin riskinä on, että osaava työvoima muuttaa Etelä-Suomeen sekä naapurimaihin (Nieminen & Tolonen, 2023).

Artikkelin teoreettisessa viitekehyksessä kuvataan yhdenvertaisuutta monikielisuuden, osallisuuden ja toimijuuden kautta, sillä kielitaito tai sen puute vaikuttavat merkittävästi kansainvälisten opiskelijoiden työllistymiseen ja sen myötä toimijuuden ja osallisuuden mahdollisuuksiin

suomalaisessa yhteiskunnassa. Pohdinnassa tutkimustuloksia peilataan jo tunnetuihin kielitietoihin käytänteisiin kansainvälisessä korkeakouluympäristössä.

Yhdenvertainen korkeakouluympäristö

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan ihmisten samanarvoisuutta riippumatta esimerkiksi heidän kansallisesta alkuperästään tai kielestään (Oikeusministeriö, 2022). Yhdenvertaisuuteen liittyviä lähikäsitteitä ovat myös *monimuotoisuus* ja *inkluisio*, joilla viitataan eritaustaisten ihmisten tasa-arvoisuuteen ja mukaan ottamiseen (Seramount, 2023). Kansainvälisiä korkeakouluopiskelijoita tutkinut Mikkonen (2017) on käyttänyt käsitettä CALD-opiskelijat (culturally and linguistically diverse students), jolla hän viittaa kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisiin korkeakouluopiskelijoihin. Korkeakouluista onkin kehittynyt monikielisiä oppimisympäristöjä, joiden toimintakäytänteitä on syytä tarkastella kielitieteisestä näkökulmasta: millaiset toimenpiteet tukevat kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden kielitaitoa, joka puolestaan vahvistaa heidän osallisuuttaan ja toimijuuttaan (Mikkonen, 2017; ks. myös Harju-Autti, 2022)? Ammattikorkeakoulussa kielitietoisuus tarkoittaa esimerkiksi sitä, että opiskelijoiden erilaiset kielitaustat tunnustetaan ja otetaan huomioon (Granlund & Hakala, 2020). Lisäksi on tärkeää, että ammattikorkeakoulun opettajat tiedostavat oman roolinsa alansa kielen asiantuntijoina, jotka voivat ohjata opiskelijaa havainnoimaan kielen ilmiöitä (Granlund & Hakala, 2020).

Tässä artikkelissa keskitytään korkeakouluun erityisesti kieliympäristönä, mutta tiedostetaan, että kieli on vain yksi osallisuuteen ja toimijuuteen vaikuttava teki-

jä kansainvälisten opiskelijoiden arjessa. Kiinnostavan näkökulman yhdenvertaisuuteen tarjoaisi myös kulttuuritietoisuus, jossa korostetaan hyvinvoinnin yhteyttä yksilöiden kykyyn ja haluun tehdä yhteistyötä tai vähimmillään ainakin kunnioittaa toisiaan (Laitinen, 2014). Esimerkiksi korkeakoulussa potentiaalisesti syntyvässä yhdenvertaisessa kieli- ja kulttuuritietoisessa tilassa voidaan luoda ymmärrystä erilaisuutta kohtaan, lisätä keskinäistä suvaitsevaisuutta ja tarjota välineitä toimivaan kulttuurienvälisyyteen (Laitinen, 2014).

Kansainvälisten opiskelijoiden yhdenvertaisuus yhdessä osallisuuden ja toimijuuden kanssa kietoutuu korkeakoulu yhteisön kieli- ja kulttuuritietoisuuteen tai niiden puutteeseen. Osallisuudella tarkoitetaan mahdollisuutta kuulua ja osallistua erilaisiin ryhmiin (Siisiäinen, 2014; Ronkainen & Suni, 2019). Isolan ja muiden (2017, s. 6) mukaan “osallisuus on vaikuttamista oman elämänsä kulkuun, mahdollisuuksiin, toimintoihin, palveluihin ja joihinkin yhteisiin asioihin”, minä kokeminen lisää hyvinvointia, turvallisuutta ja uskoa omiin mahdollisuuksiin. Vaikuttamiskeinojen ja yksilön toimintamahdollisuuksien eli toimijuuden vahvistaminen edistää osallisuutta (Isola ja muut, 2017). Osallisuus voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen: osallisuus omassa elämässä, osallisuus yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseina sekä osallisuus yhteisestä hyvästä (Isola ja muut, 2017). Suomessa maahanmuuttajien kotouttamistoi- menpiteiden yhtenä tavoitteena on juuri yhteiskunnallinen osallisuus, jonka avaimena pidetään kielitaitoa (Ronkainen & Suni, 2019). Toimijuus tarkoittaa yksilön kykyä ja mahdollisuuksia toimia, vaikuttaa ja osallistua päätöksentekoon sekä se liittyy myös käsitykseen omista mahdollisuuksista tehdä päätöksiä ja toimia niiden mukaan (Gordon, 2005).

Osallisuus ja toimijuus kytkeytyvät myös monikielisyteen, erityisesti kieli-identiteetin kautta (Martin, 2016). Korkeakoulut ovatkin ympäristönä joko tiedostetusti tai tiedostamatta sekä opiskelijoiden että henkilökunnan erilaisten kieli-identiteettien ja monikielisuuden mahdollistajia tai heikentäjiä. Ajan ideaalina lienee monikielinen korkeakoulukampus, sillä monikielisyys sisältää kielen osaamisen lisäksi mahdollisuudet käyttää kieliä yhteisön elämään osallistumiseen sekä yksilön päättäväisyyttä omasta kielellisestä identiteetistään. Yksilön kieli-identiteetti ei siis ole pysyvä, vaan tilanteinen ja jatkuvasti muuttuva (Martin, 2016). Monikielisydessä kieli nähdään resurssina, jota yksilö voi käyttää vuorovaikutuksessa eri tilanteissa eri tavoin, jopa kieliä yhdistellen, ja oppijan ensikieli ja kulttuuri saavatkin näkyä (Pyykkö, 2017).

Se, että yksilö tai yhteisö näkee kielet resurssina, edellyttää kielitietoisuutta, jonka tässä artikkelissa määritellään Moaten ja Szabón (2018) mukaisesti olevan sidoksissa vallankäyttöön ja rakenteisiin sekä yhteisöön kuulumiseen ja arvostukseen. Lehtimajan ja Kompan (2023) mukaan kielitietoisuus voi käytännössä esimerkiksi tarkoittaa, että kansainvälisen osaajan kohdalla ollaan tietoisia työn kielellisistä vaatimuksista, työyhteisössä käytetyistä kielistä, halusta ja haasteista kielten käyttöön liittyen sekä mahdollisuudesta oppia kieltä yhteisön vuorovaikutuksessa. Lehtimaja ja Komppa toteavat, että monikielisuuden ja siten myös yhdenvertaisuuden toteutuminen onnistuneesti edellyttää korkeakouluyhteisön kielitietoisuutta ja kielitietoisia toimintatapoja.

Kansainvälisen opiskelijan yhdenvertaisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi korkeakouluympäristössä kannattaa hyödyntää kielitietoista pedagogiikkaa,

monikielisyyspedagogiikkaa ja suomen kielen tukitoimia. Suomalaisopettajien on tutkittu suhtautuvan monikielisyteen myönteisesti, mutta sitä ei vielä juurikaan huomioida opetustilanteissa (Alisaari ja muut, 2019; Alisaari ja muut, 2021; Heikkola ja muut, 2022). Lehtosen (2015) mukaan monikielisuuden hyötyjä ei ole riittävästi tunnistettu suomen kielen oppimisen ja suomalaisen kieliyhteisöön integroitumisen näkökulmasta. Monikielisyys voisi osaltaan auttaa kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisia opiskelijoita osallistumaan ja yhteisöä hyödyntämään heidän kielellistä ja kulttuurista pääomaansa korkeakouluarjen resurssina.

Tutkimuskysymykset, -aineisto ja -menetelmä

Tutkimuksen tavoitteena oli kuvailla, miten yhdenvertaisuus huomioidaan Lapin AMKissa kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmasta.

Tutkimuskysymyksinä ovat:

1. Minkälaisen kieliympäristön Lapin AMK kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmasta tarjoaa?
2. Minkälaisena kansainväliset opiskelijat näkevät oman toimijuutensa Lapin AMKissa?
3. Minkälaisena kansainväliset opiskelijat näkevät oman osallisuutensa Lapin AMKissa?

Tässä tapaustutkimuksessa kuvaillaan kansainvälisten opiskelijoiden kokemuksia yhdenvertaisuudesta peilaamalla niitä tutkimuksen teoreettisessa viitekehyksessä käsiteltyihin monikielisyteen, osallisuuteen ja toimijuuteen.

Tutkimusaineisto kerättiin sähköisellä kyselyllä, joka lähetettiin Lapin AMKissa

kansainvälisille tutkinto-opiskelijoille sähköpostitse. Sähköpostissa oli viesti, joka sisälsi linkin erillisessä ikkunassa avautuvaan Webropol-kyselyyn. Lapin AMKissa on ollut englanninkielistä tutkintokoulutusta yli 20 vuoden ajan, ja kyselyhetkellä toiminnassa oli neljä englanninkielistä koulutusohjelmaa (Machine Learning and Engineering, Tourism ja International Business Rovaniemellä sekä Nursing Kemissä). Kysely lähetettiin englanninkielisten koulutusohjelmien sähköpostilistoille ensimmäisen ja toisen vuoden tutkinto-opiskelijoille.

Kyselyhetkellä Lapin AMKissa opiskeli Machine Learning and Engineering- sekä Nursing-koulutusohjelmassa vain ensimmäisen vuoden opiskelijoita, kun taas Tourism- ja International Business -koulutusohjelmissa opiskeli molemmissa kolmen eri vuosikurssin ryhmään kuuluvia opiskelijoita. Kyselyyn oli mahdollista vastata kolmen viikon ajan helmikuussa 2022, ja vastanneiden kesken arvottiin pieni palkinto. Lisäksi linkki kyselyyn oli korkeakoulun sosiaalisessa mediassa. Kyselyyn vastasi 34 opiskelijaa, mikä on noin 30 % kaikista Lapin AMKissa kyselyhetkellä kirjoilla olleista kansainvälisistä tutkinto-opiskelijoista. Vastaajat edustivat kaikkia neljää englanninkielistä koulutusohjelmaa. Vastaajien kotimaat olivat Vietnam, Unkari, Portugali, Saksa, Tanska, Puola, Liettua, Iran, USA, Nigeria, Uganda, Filippiinit, Kenia, Nepal, Venäjä, Kiina, Bangladesh, Brasilia sekä Venezuela. Kyselyyn vastaaminen oli anonyymiä, sillä perustietoina kyselyssä kysyttiin vain koulutusohjelmaa ja kotimaata. Kyselyyn vastanneet opiskelijat olivat aloittaneet opintonsa etänä koronapandemian vuoksi ja opiskelivat vielä kyselyhetkellä edelleen osittain etänä ja/tai hybridinä.

Kyselyssä oli yhteensä 31 kysymystä, joista 14 oli avo- ja 17 monivalintakysymyksiä, jotka pyrittiin muotoilemaan huolellisesti ja tarkoituksenmukaisesti (ks. myös Bjerke, 2010). Kysymykset käsitteivät opiskelupaikan valinnan perusteita ja tiedontarpeita (kysymykset 2–4, 9), suomen kieltä ja kulttuuria (kysymykset 5–8), opiskeluun liittyvää orientaatiota, sovelluksia ja verkkosivuja (kysymykset 10–24, 31), Lapin AMKin toimintakulttuuria ja palveluita (kysymykset 28, 30), opiskelijoiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä (kysymys 29) sekä työllistymismahdollisuuksia (kysymykset 25–27). Tässä tutkimuksessa aineistona on käytetty opiskelijoiden avo- ja monivalintavastauksia kysymyksiin, jotka koskivat Lapin AMKin toimintakulttuuria ja palveluita, suomen kieltä ja kulttuuria, opiskelijoiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä sekä työllistymismahdollisuuksia (kysymykset 7, 25–30):

7. If the university offered a course oriented to Finnish language and way of life in Lapland before studies, would you be interested?
25. Are you interested in staying in Lapland after graduation?
26. What kind of support would you need from the school to become employed in Lapland or Finland?
27. In your opinion, how could international students get more visibility and job opportunities here in Lapland?
28. Have you had any problems getting information in English concerning Lapland UAS services?
29. What could Lapland UAS do to enhance your wellbeing and comfort?
30. Do you feel you get to fully participate in and influence Lapland UAS actions?

Nämä seitsemän kysymystä vastauksineen valittiin tutkimusaineistoksi, sillä ne ja niiden vastaukset olivat relevantteja tutkimusaiheen rajauksen kannalta. Kyselyaineiston analyysi noudatti aineistolähtöisen ja osittain myös käsiteohjauksen sisällönanalyysin perusrakennetta. Analyysi alkoi merkityksellisten yksiköiden tunnistamisesta ja jalostui analyysiprosessin kehittyessä teemoihin ja lopulta kategorioihin (Mayring, 2000; Vaismoradi ja muut, 2013). Kansainvälisten opiskelijoiden vastauksia verrattiin toisiinsa, ja kun sama merkitysyksikkö toistui aineistossa vähintään kahdeksan kertaa, se nostettiin teemaksi. Teemojen perusteella muodostettiin seitsemän kategoriaa, joita verrattiin kielitietoisuuden tarjoamiin näkökulmiin ja käsitteisiin. (ks. myös Hsieh & Shannon, 2005.) Induktiivisen analyysin kategorioiden ja kielitietoisuuden käsitteiden yhteys on havainnollistettu taulukossa 1. Tutkimusaineiston analyysiin ja tulkintaan vaikuttaa tutkijan oma tausta (Åsvall, 2014), joten tämänkin aineiston voisi paikoin tulkita myös useammalla ta-

Taulukko 1. Analyysin tulokset

Esimerkki tutkimusaineistosta	Aineistoanalyysin kategoria (teema)	Tuloskategoria
"Kansainvälisten opiskelijoiden työmahdollisuudet ovat melko rajalliset kieliongelmienvuoksi"	Sopivien työpaikkojen puute	Monikielisyys
"– ei ole reilua syrjiä meitä, koska työnantajat eivät voi kuvitella, että joku voisi oppia suomea"	Kielimuuri työllistymisen esteenä	Monikielisyys
"Koulun kyltit ovat edelleen kaikki suomeksi. Olisi hyvä, jos he voisivat tehdä enemmän merkkejä englanniksi."	Yksikielinen tiedotus	Toimijuus
"Suurin osa toiminnoista on edelleen vain suomeksi, joten en voi osallistua"	Kielen vaikutus omiin mahdollisuuksiin	Toimijuus
"– joitain projekteja voitaisiin järjestää yhdessä suomalaisten ja kansainvälisten opiskelijoiden kanssa, jotta he voivat muodostaa ystävyysuhteita –"	Suomalaisten opiskelutovereiden puute	Osallisuus
"Haluaisin enemmän aktiviteetteja (urheilua, musiikkia, yms.)"	Aktiviteetit ja tapahtumat	Osallisuus
"– Tulin tammikuussa tänne Suomeen ja masennuin todella täällä yksin opiskelijäkämppäni ainoassa huoneessa. – Koulun pitäisi olla kiinnostunut, kuinka kv-opiskelijat täällä elävät ja jos he tarvitsevat tukea."	Kotoutuminen	Osallisuus

valla. Esimerkiksi korkeakoulun tiedotuksen yksikielisyys voitaisiin toimijuuden lisäksi luokitella myös monikielisuuden tuloskategoriaan. Koska kyse oli kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden käsitysten ja niiden sisältämien merkitysten luokittelemisesta, laadullisessa sisällönanalyysiprosessissa oli myös fenomenografisia piirteitä (Harris, 2011; Roller, 2019). Tulosten luotettavuuden kohentamiseksi monivalintakysymysten vastaukset on representoitu tutkimustuloksissa prosentuaalisesti, ja tutkimusjoukon äänen kuuluviin saamiseksi tutkimusartikkelissa on käytetty aineistositaatteja, jotka on tätä artikkelia varten käännetty englannista suomeksi.

Tutkimustulokset

Kielitietoisten työpaikkojen puute vähentää halua jäädä Lappiin

Yksi kansainvälisten opiskelijoiden yhdenvertaisuutta vähentävä tekijä on suomalaisen työelämän heikko veto- ja pitovoima. Kansainvälisten opiskelijoiden vastauksissa lappilainen työelämä ei näyttäydä riittävän monikielisenä, jotta se tarjoaisi heille aitoja ura- ja etenemismahdollisuuksia. Kyselyyn vastanneista 38 % olisi kiinnostuneita jäämään Suomeen valmistumisen jälkeen, 27 % ei osannut vielä sanoa ja 34 % vastasi, ettei olisi kiinnostunut jäämään Suomeen. Lappin AMKin opiskelijoiden kiinnostus jäädä Suomeen valmistumisen jälkeen on vähäisempi kuin muiden Suomen ammattikorkeakoulujen kansainvälisten opiskelijoiden. Garamin (2021) mukaan 28 % ulkomaalaisista ammattikorkeakouluopiskelijoista uskoo varmasti jäävänsä Suomeen valmistumisen jälkeen ja 42 % haluaisi jäädä. Eurostudent VII -tutkimuksen perusteella ennen opintojen alkamista ammattikorkeakouluopiskelijoista Suomeen jäämistä valmistumisen jälkeen suunnitte-

li 56 % ja opintojen aikana 52 % (Saari ja muut, 2020). Merkittävimmät tekijät päätöksen taustalla olivat, löytyykö Suomesta kiinnostava jatko-opiskelupaikka tai työpaikka (Garam, 2021) ja perhetilanne (Juusola ja muut, 2021). Seuraavat aineistosimerkit osoittavat, että Lappiin kansainvälisiä opiskelijoita kannustivat jäämään luonto, Rovaniemi kaupunkina, hyvä koulutus sekä perhe ja puoliso. Voidaankin päätellä, että Lappi alueena voisi olla kansainvälisten opiskelijoiden mielestä kiinnostava, jos se tarjoaisi heille sopivia työmahdollisuuksia.

”Rakastan tätä paikkaa, se on rauhallinen ja hiljainen, tykkään olla lähellä luontoa.”

”Asun täällä perheeni kanssa.”

”Jos löydän töitä. Minulla on täällä poikaystävä.”

”Kansainvälisten opiskelijoiden työmahdollisuudet ovat melko rajalliset kieliongelmiensa vuoksi.”

Työllistymisessä vajavainen suomen kielen taito nähtiin puutteena, jonka selättämiseen kansainväliset opiskelijat kaipasivat tukea. Kielitaidon kehittäminen mainittiin lähes jokaisessa avovastauksessa ainoana sellaisena merkityksellisenä työllistymiseen vaikuttavana tekijänä, johon opiskelijat itse voisivat omalla toiminnallaan vaikuttaa, mutta josta he eivät kuitenkaan halunneet ottaa vastuuta. Kansainvälisten opiskelijoiden mukaan korkeakoulun tulisi tarjota heille lisää kielikursseja. Opetus- ja kulttuuriministeriön [OKM] (2019) selonteon mukaan suomalaisessa työelämässä vaaditaan usein sujuvaa suomen kielen taitoa, vaikka kansainvälisiin koulutusohjelmiin suomen kielen kurseja on sisällytetty vähän eikä koulu-

tusohjelma välttämättä tarjoa mahdollisuutta sisällyttää ylimääräisiä kielio-pintoja tutkintoon.

Seuraavat esimerkit osoittavat, että kansainväliset opiskelijat nostivat esiin kielinoppimisen mahdollisuuden työelämässä, mutta eivät pitäneet sitä realistisena työnantajan näkökulmasta eivätkä usko-neet työnantajan joustavan kielitaitovaati-muksissa. Vastaajat ehdottivat lappilaisten työnantajien kouluttamista kansainvälis-ten osaajien työllistämiseen. Koulutuksis-sa panostettaisiin ymmärrykseen siitä, et-tä suomen kielen oppiminen on proses-si – useimmissa työpaikoissa on toden-näköisesti mahdollista räätälöidä työteh-täviä, joita voi hoitaa suomen alkeilla ja englannin kielellä. Myös Juusolan ja mui-den (2021) laatimissa ulkomaisten tutkin-to-opiskelijoiden Suomeen työllistymistä edistävissä suosituksissa on mainittu, että kielitaito tulisi ymmärtää jatkuvasti kehitytynä taitona, jota suomenkielinen työ-yhteisö voi tukea.

”Koulutus työnantajille, jotta he antavat ulkomaalaisille ainakin mahdollisuuden - kyllä, suomea on vaikea oppia, mut-ta monet ihmiset ylittävät sen esteen - ei ole reilua syrjiä meitä, koska työnantajat eivät voi kuvitella, että joku voisi oppia suomea.”

”Suomen kielen työpaikalla tapahtuvan oppimisen puolestapuhuja.”

”Joustavia fnglishin käytön mahdollistavia sairaanhoitajaitä.”

Lapin alueen työtilanteen erityispiir-rettä, töiden kausiluontoisuutta, yhdes-sä aidosti monikielisten työpaikkojen vä-häisyyden kanssa voidaan pitää pääsyy-nä sille, että kansainväliset opiskelijat ei-vät nähneet Lappiin ja Suomeen työllis-

tymistä yhtä mahdollisena kuin muissa korkeakouluissa opiskelevat kansainväliset opiskelijat. Koronapandemia ei todennä-köisesti vaikuttanut tilanteeseen, sillä mo-nikielinen ja -kulttuurinen työelämä on vakiintuneempaa etelän suurissa kaupun-geissa, mistä kielii usean vastaajan mainit-sema toive Helsinkiin muutosta. Vaikuttaa siltä, että kansainväliset tutkinto-opiskeli-jat eivät ole riittävästi kiinnittyneet Lapin alueeseen, esimerkiksi päässet työharjoit-teluihin tai pysyvämpiin työsuhteisiin pai-kallisiin yrityksiin. Seuraavien aineistoesi-merkkien perusteella merkitykselliseksi yh-denvertaisuutta, osallisuutta ja toimijuutta lisääväksi tekijäksi Lapin AMKin kansain-välisten opiskelijoiden kohdalla nousee kor-keakoulun ulkopuolinen, paikallinen ympäristö, kuten paikalliset yritykset ja heidän vastaanottavuutensa, monikielisyytensä (tai sen puute), kielitietoisuutensa (tai sen puu-te) ja asenneilmapiirinsä. Myös Kinnunen (2003) on havainnut, että kansainvälisten opiskelijoiden integroitumiseen vaikuttavat joko myönteisesti tai kielteisesti esimerkik-si valtaväestön asenteet ja käyttäytyminen heitä kohtaan.

”Ehkä olisin jäänyt Lappiin, mutta kos-ka kumppaniani, joka ei ole suomalainen, mutta puhuu suomea kohtuullisen hyvin, ei edes kutsuttu haastatteluihin – [yrityst-ten nimet poistettu] meidän piti muuttaa pois Lapista, vaikka emme halunneet, kos-ka meillä ei ollut rahaa emmekä löytäneet työtä :(“

”Ei ystävällinen ulkomaalaisille, jotka yrittävät löytää työtä ja jotka eivät puhu erinomaista suomea.”

”Jos suomalaisten itsepäisyys ulkomaalaisia kohtaan katoaisi. Jos ja kun suomalaiset ovat täysin sulkeutuneita muita kohtaan, ulkopuolisten on vaikea löytää töitä. Tie-tääkseni kaikissa yrityksissä, jotka eivät ole

suomalaisten johtamia, on paljon enemmän kansainvälisiä opiskelijoita.”

Kansainväliset opiskelijat arvioivat, että heidän työllistymistään Lappiin voisivat parantaa mm. opettajien ja mentoreiden tuki ja ohjaus töiden hakemisessa (56 %), henkilökohtainen uraohjaus (56 %), useammat suomen kielen kurssit (53 %), valmiit harjoittelupaikat Lapissa (47 %) sekä kasvokkaiset tapaamiset työnantajien kanssa jo opiskeluvaiheessa (38 %). Lapin AMKin kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden ehdotukset ovat linjassa Juusolan ja muiden (2021) esittämiin tutkimustuloksiin perustuviin suosituksiin, jotka edistävät kansainvälisten opiskelijoiden Suomeen muuttamista, Suomessa opiskelua ja opintojen jälkeistä Suomeen jäämistä. Suosituksissa on esitetty muun muassa työelämää tutustumismahdollisuuksien tarjoaminen kansainvälisille opiskelijoille jo opintojen aikana, samoin kuin huomion kiinnittäminen opetushenkilökunnalta saatuaan kannustukseen ja tukeen ja rooliin työpaikkojen etsimisessä sekä verkostoitumismahdollisuuksien tarjoaminen kansainvälisille ja suomalaisille opiskelijoille ja työnantajille (Juusola ja muut, 2021).

Yksikielisyys viestinnässä vähentää toimijuutta

Toinen kansainvälisten opiskelijoiden yhdenvertaisuutta heikentävä tekijä on korkeakoulun monikielisen viestinnän puute. Vastanneista opiskelijoista puolet ei osannut sanoa, olivatko he päässeet täysipainoisesti osallistumaan ja vaikuttamaan Lapin AMKin toimintaan. Vastaajista noin 38 % koki päässeensä vaikuttamaan korkeakoulun toimintaan, kun taas 12 % ei kokenut päässeensä vaikuttamaan ja osallistumaan. Toisin sanoen useampi kuin kolme viidestä kansainvälisestä opiskeli-

jasta ei osannut hahmottaa, onko heidän toimijuutensa opiskeluarjessa ja korkeakouluympäristössä täysivaltaista ja yhdenvertaista äidinkielenään suomea puhuvien opiskelijoiden kanssa. Seuraavien aineistoimerkkien perusteella syynä siihen oli korkeakouluarjen yksikielisyys, josta vastaajat antoivat kyselyvastauksissaan omakohtaisia esimerkkejä.

”Suurin osa toiminnoista on edelleen vain suomeksi, joten en voi osallistua.”

”ROTKOn [Lapin AMKin opiskelijakunta] hallitus toimii vain suomeksi, englanninkielisillä on vähemmän vaikutusvaltaa päätöksiin.”

”Ulkomaalaiset opiskelijat laitetaan eri tasolle kuin suomalaiset.”

Hieman ristiriitaisesti 79 % vastaajista oli sitä mieltä, että he saivat tällä hetkellä riittävästi tietoa Lapin AMKin palveluista englannin kielellä. Kansainväliset opiskelijat vaikuttivat siis olevan pääasiassa tyytyväisiä ammattikorkeakoulun kielimaiseen ja siten myös opiskeluarkensa sujuvuuteen, vaikka vastaajat mainitsivat esimerkiksi korkeakoulukampuksen kylttien ja opasteiden sekä opiskelijaravintolan menun, sähköpostien, kirjeiden, käyttöohjeiden, tiedotteiden ja opiskelumateriaalien sekä opiskelija-asuntoihin liittyvän viestinnän ja asioinnin olevan suomenkielisiä ja siten heidän näkökulmastaan ei-saavutettavia. Yksikielinen ja kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmasta vieraskielinen toimintaympäristö johtaa siihen, että kansainväliset opiskelijat jäävät paitsi monentasoisesta virallisesta ja epävirallisesta tiedosta. Pedagogista hyvinvointia ammattikorkeakoulun kontekstissa tarkastelleet Erkkilä ja Perunka (2021) havaitsivat, että organisaation rakenteet voivat joko estää tai helpottaa yksilön osal-

listumista omaa opiskelua koskeviin asioihin. Kuten seuraavista aineistoesimerkeistä näkyy, Lapin AMKin kansainvälisten opiskelijoiden osallisuutta ja toimijuutta voitaisiin edistää toimintaympäristön kiellaisemaa monikielistämällä.

“Tarjotkaa Tequila-ravintolan [Lapin AMKin Rovaniemen kampuksen suurin opiskelijaravintola] menuit myös englanniksi sekä Tuudossa että paikan päällä. Menua on vaikea aina kääntää, kun taas Lapin yliopistolla on kaikki ruokalistat myös englanniksi.”

”Retro [Restonomiopiskelijat Rovaniemellä] toimii pääosin suomeksi, jos haluaisin liittyä heihin, joutuisin luottamaan heidän kohteliaisuuteensa kääntää enkä pystyisi osallistumaan tehokkaasti keskusteluihin - yksikielisyys vaikuttaa opiskelijakokemukseen - ei suoraan Lapin ammattikorkeakouluun, mutta esimerkiksi suurin osa DAS-palveluista [Domus Arctica -säätiö, joka tarjoaa opiskelija-asuntoja Rovaniemellä] on vain suomenkielisiä, vaikka niitä mainostettaisiin englanniksi.”

”Koulun kyltit ovat edelleen kaikki suomeksi. Olisi hyvä, jos he voisivat tehdä enemmän merkkejä englanniksi.”

Kansainvälisiä tutkinto-opiskelijoita Suomen yliopistoissa tutkinut Niemelä (2008) on niin ikään havainnut englanninkielisen tiedotuksen puutteen suomalaisen korkeakouluympäristön haasteeksi. Esimerkiksi puuttuva tiedotus opiskelijoille järjestetyistä vapaa-ajan tapahtumista voi osaltaan vähentää vuorovaikutusta suomalaisten opiskelijoiden kanssa ja siten myös alueeseen integroitumista, vaikka kansainväliset tutkinto-opiskelijat ovat usein ryhmäytyneet hyvin keskenään (OPH, 2018). Viestinnän yksikielisyys

voi kuitenkin saada kansainväliset opiskelijat kokemaan tarvetta opiskella suomea. Kielitaidolla voi olla vaikutusta minäpystyvyyden tunteeseen, ja suomen kielen osaamattomuuden on koettu vaikeuttavan oman osaamisen täyttä hyödyntämistä ja vähentävän toimijuuden mahdollisuuksia (Kekkonen & Annala, 2017; Korpela, 2023: pidättäytyvän perfektionistin profiili). Ympäröivän toimintaympäristön yksikielisyys voisi ehkä kannustaa kansainvälistä opiskelijaa tarttumaan mahdollisuuksiin opiskella suomea, mikäli niitä olisi kansainvälisille opiskelijoille tarjolla. Kansainväliset opiskelijat suhtautuivat esimerkiksi myönteisesti mahdollisuuteen aloittaa suomen kielen opinnot jo ennen Suomeen saapumista, sillä yli puolet (59 %) kyselyyn vastanneista osoitti halukkuutta opiskella suomea ja aloittaa kotoutumisprosessi jo omassa kotimaassaan, jos korkeakoulu olisi tarjonnut suomen kieleen ja lappilaiseen elämäntapaan pohjautuvan kurssin. Vastaajista 15 % ei olisi valinnut opintojaksoa ja 26 % ei osannut vastata, olisiko osallistunut opintojaksolle.

Verkostoituminen lisää osallisuutta

Kolmantena haasteena kansainvälisten opiskelijoiden yhdenvertaisuudelle näyttyi vuorovaikutuksen ja osallisuuden vähäisyys. Suurin osa kyselyyn vastanneista kansainvälisistä opiskelijoista oli tyytyväisiä opiskeluarkeensa, mutta tuntui kaipaavan kohtaamisia suomalaisten kanssa. Toimivaa oppimisympäristöä onkin havaittu luonnehtivan hyvä vuorovaikutus henkilökunnan kanssa, tunne oppimisyhteisöön kuulumisesta sekä korkeakoulun käytänteiden tuntemus (Kouvo ja muut, 2009). Seuraavat aineistoesimerkit osoittavat, että vastaajat kaipaivat lisää vuorovaikutusta toisten opiskelijoiden kanssa ja opastusta toimintaympäristön olemassa

olevien palvelujen käyttöön. Myös aiemmassa tutkimuksessa on havaittu, että verkostojen muodostumista ei toistaiseksi riittävästi tueta korkeakouluissa (Medvedeva, 2018), vaikka ne voisivat edistää esimerkiksi työllistymistä, sillä verkostot tarjoavat usein tietoa potentiaalisista työpaikoista (Kinnunen, 2003).

”Yhdistetään enemmän tunteja suomalaisten opiskelijoiden kanssa. Ei ole mitään syytä, miksi suomeksi opiskelevilla opiskelijoilla ei olisi englanninkielisiä oppitunteja ollenkaan. Rovaniemi on kansainvälinen kaupunki ja niin paljon kuin ulkomaisten opiskelijoiden voidaan odottaa oppivan suomea, suomalaisten opiskelijoiden voidaan yhtä lailla odottaa oppivan englantia - joitain projekteja voitaisiin järjestää yhdessä suomalaisten ja kansainvälisten opiskelijoiden kanssa, jotta he voivat muodostaa ystäväyhteyksiä, jotka tekisivät alueella pysymisestä houkuttelevampaa ja yhteisön osaksi tulemisen helpommaksi.”

”Tehdään juttuja yhdessä muiden ihmisten kanssa.”

”Tarjotkaa lisää opiskelijatoimintaa kansainvälisten ja suomalaisten opiskelijoiden välisen kuilun kaventamiseksi - ainakin koulutoimintaa, johon sekä kansainväliset että suomalaiset ryhmät kutsutaan esiintymään. Meillä Afrikassa oli ennen koulun draama- ja musiikkiesityksiä, pelejä, kuten jalkapalloa, jääkiekkoa ja loppuvuodesta bileet opiskelijoille, mutta täällä Suomessa harvoin näkee sellaista toimintaa, jossa opiskelijat voivat olla ryhmissä ja harjoitella tiettyjä urheilu- tai teatteriesityksiä.”

Vuorovaikutuksen mahdollisuuksia toimintaympäristössä kaivattiin sekä epävirallisissa että virallisissa yhteyksissä. Use-

assa vastauksessa mainittiin toive ryhmistä ja yhteisistä projekteista kansainvälisten ja suomalaisten opiskelijoiden yhteisillä opintojaksoilla, joita niitäkin koettiin olevan hyvin rajallisesti. Aiemmassa tutkimuksessa onkin havaittu, että opettajat voivat vaikuttaa korkeakouluopiskelijoiden ryhmytykseen ja yleiseen vuorovaikutukseen osana opetusta, ja pedagogisilla ratkaisuillaan osaltaan luoda sosiaalista tukea ja yhteenkuuluvuuden tunnetta (Meriläinen, 2008). Yhteiset opintojaksot suomalaisten opiskelijoiden kanssa voisivat lisätä vuorovaikutusta kansainvälisten ja suomalaisten opiskelijoiden välillä ja vaikuttaa myönteisesti molempien viestintärohkeuteen vieraalla kielellä, tukea mahdollisuuksia oppia suomea korkeakouluarjessa sekä synnyttää kontakteja myös vapaa-ajalla. Kuten seuraavat aineisto-esitykset osoittavat, vastaajat toivoivat suomalaisten opiskelijoiden kanssa yhteisiä opiskelijatapahtumia ja aktiviteetteja, kuten peliotteluita, musiikkitapahtumia ja juhlia. Muutama vastaaja oli tiedostanut, että opiskelutapahtumia oli toimintaympäristössä jo olemassa, mutta opiskelijajärjestö tiedotti niistä ainoastaan suomeksi, mikä joko tietoisesti tai tiedostamatta rajasi kansainväliset opiskelijat yhteisön ulkopuolelle ja esti siten osallisuuden ja täysivaltaisen toimijuuden toteutumisen.

”Tarjotkaa enemmän vapaa-ajan aktiviteetteja.”

”Haluaisin enemmän aktiviteetteja (urheilua, musiikkia, yms.).”

”Kansainvälisenä opiskelijana suosittelen, että suomalaiset eläytyisivät siihen, millä kansainvälisistä opiskelijoista tuntuu ja tarjoaisivat jonkun tutorin tai jonkun auttamaan heitä. Tulon tammikuussa tänne Suomeen ja masennuin todella täällä yksin opiskelijakämpänä ainoas-

sa huoneessa. Sää oli melko ärsyttävä. Koulun pitäisi olla kiinnostunut, kuinka kv-opiskelijat täällä elävät ja jos he tarvitsevat tukea.”

Vaikuttaakin siltä, että kansainvälisten opiskelijoiden yhdenvertaisuutta voitaisiin parantaa korkeakoulun sosiaaliseen ja fyysiseen toimintaympäristöön vaikuttamalla. Myös Juusola ja muut (2021) ovat havainneet, että kannustava ja monikulttuurinen sosiaalinen ympäristö on tärkeässä roolissa luomassa kansainvälisille opiskelijoille yhdenvertaisia puitteita osallistua opiskelijaelämään ja suomalaisen yhteiskuntaan laajemminkin. Sosiaalinen vuorovaikutus ja verkostot mahdollistavat usein vertaistuen ja niin sanotun hiljaisen tiedon jakamisen esimerkiksi työllistymiseen tai uraan liittyvissä asioissa (Juusola ja muut, 2021). Kansainvälisille opiskelijoille korkeakoulu on usein ensisijainen sosiaalinen ympäristö, sillä heillä ei ole opiskelumaassa ennestään ystäviä ja muita sosiaalisia kontakteja. Korkeakouluympäristö, sieltä saatu tuki ja verkostot, onkin merkittävässä roolissa kansainvälisten opiskelijoiden kotoutumisessa Suomeen (Juusola ja muut, 2021).

Pohdinta

Lapin AMKin kansainväliset tutkinto-opiskelijat vaikuttavat olevan pääasiassa tyytyväisiä korkeakouluarkeensa, vaikka heidän toimijuutensa ja osallisuutensa eivät toteudu vielä parhaalla mahdollisella tavalla korkeakouluympäristössä eikä heidän tilannettaan voida pitää yhdenvertaisena suomenkielisten opiskelijoiden kanssa. Ideaalia yhdenvertaisuutta korkeakoulutuksessa ilmentäisi pedagogisesti hyvinvoiva ja kieli- ja kulttuuritietoinen yhteisö, jonka jäsenet voisivat osallistua täysipainoisesti, laadukkaasti ja tuloksettaasti opetus-opiskelu-oppimispro-

Kansainvälisten opiskelijoiden yhdenvertaisuutta voitaisiin parantaa paikalliseen fyysiseen ja sosiaaliseen toimintaympäristöön vaikuttamalla.

sessiin oman toimijuutensa lähtökohdista (ks. myös Haapala, 2008). Tutkimuksen perusteella kansainvälisten opiskelijoiden yhdenvertaisuutta heikentävät tällä hetkellä monikielisten työpaikkojen puute, korkeakouluympäristön yksikielinen viestintä ja verkostojen puute.

Tutkimustulosten mukaan vaikuttaa siltä, että kansainvälisten opiskelijoiden yhdenvertaisuutta voitaisiin parantaa paikalliseen fyysiseen ja sosiaaliseen toimintaympäristöön vaikuttamalla. Monikielisyiden onnistuminen käytännössä edellyttää kielitietoista toimintakulttuuria, joka tarkoittaa yhteisössä käytettyjen eri kielten ja kielimuotojen tiedostamista, näkyväksi tekemistä ja arvostamista (Honko & Skinner, 2020), myös kielitietoista johtamista (Kaijaluoto & Sinisalo, 2020) sekä kielenkäyttötilanteiden ja kieleen liittyvien piirteiden aktiivista havainnointia (Bergbom ja muut, 2022). Kielitietoisessa toimintakulttuurissa huomioidaan siis yhteisön kielellinen moninaisuus ja kielen merkitys muun muassa vuorovaikutukselle, toimintatapojen kehittymiselle ja yhteisöön kiinnittymiselle (Bergbom ja muut, 2022).

Opiskeleminen Lapin AMKissa ja jääminen Lapin alueelle olisivat kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmasta todennäköisesti voimaannuttavampia koke-

muksia, mikäli he saisivat alueelta työharjoittelupaikkoja ja pääsisivät aidosti osaksi yhteisöjä. Yhtenä keinona yhdenvertaisuuden lisäämiseen on opiskelijoiden käsitysten mukaan parempi suomen kielen taito tai muu tarkoituksellinen kielimuurin rikkominen esimerkiksi kielituetuista työtehtäviä tai monikielisiä opiskelijatahtumia järjestämällä.

Korkeakoulujen ja paikallisten yritysten yhteistyössä järjestämissä työharjoitteluisa voitaisiin pilotoida kielisopimusta, joka velvoittaisi työharjoittelijan opettelemaan ammatillista viestintää suomeksi harjoittelun aikana ja työnantajan tukemaan häntä siinä. Kielibuusti-hankkeessa (2021–2024) kehitetty kielisopimus tukisi työnantaja kielenoppijalle sopivien tehtävien räätälöinnissä ja edistäisi suomen kielen oppimista työyhteisössä (Korpela, ja muut, 2023b). Lisäksi voitaisiin hyödyntää kielituettua harjoittelua, jossa suomea äidinkielenään puhuva ja kansainvälinen opiskelija suorittavat työharjoittelun pareittain suomalaisen opiskelijan tukiesä kansainvälistä opiskelijaa kielitietoisesti koko harjoittelun ajan (Korpela ja muut, 2023a; Juusola ja muut, 2021). Varteentettava on myös kansainvälisten opiskelijoiden ehdotus ammattikorkeakoulun paikallisille yrityksille tarjoamasta koulutuksesta, joka auttaisi niitä havaitsemaan kansainvälisten osaajien tuomat edut samalla, kun se opettaisi opiskelijoita oman osaamisensa markkinointiin paikallisten yritysten tarpeisiin.

Kansainvälisten opiskelijoiden palkkaamista paikallisyrityksiin voitaisiin tukea myös kielimentoritoiminnalla, jossa työpaikoille koulutetaan henkilö auttamaan työyhteisöä kielitietoisten käytänteiden toteuttamisessa ja kansainvälistä opiskelijaa työpaikan viestintätilanteissa. Kielimentoritoiminnasta on myönteisiä koke-

muksia Ruotsista, jossa se on jo pitkään ollut vakiintunutta (Vård- och omsorgscollege, 2023). Mentoritoiminta voisi olla käytännön esimerkki yhteiskunnallisesta vastaanottavuudesta tai instituutionalisesta käytänteestä, joiden on havaittu yhdessä poliittisten linjausten kanssa voivan edistää kansainvälisten opiskelijoiden yhteiskunnallista osallisuutta. Edellisten puute vastaavasti ylläpitää heidän toiseuttamista ja heikompaa yhteiskunnallista ja oikeudellista asemaansa (Juusola ja muut, 2021).

Suomalaisen työelämän kehittäminen monikielisemmäksi olisi linjassa aiemman tutkimuksen kanssa, jossa integroitumista haittaavaksi tekijäksi on havaittu suomalaisen yhteiskunnan sulkeutuneisuus ja syrjäntäkokemukset (Kinnunen, 2003). Korkeakoulun ja paikallisten yritysten tarkoituksenmukainen yhteistyö voisi lisätä työntekijän ja työnantajan kohtaamisen mahdollisuuksia, sillä myös Opetus- ja kulttuuriministeriö on havainnut, että työnantajana toimivat yritykset eivät aina tiedä, miten korkeakouluista valmistuneita kansainvälisiä osaajia voitaisiin tavoittaa (OKM, 2019). Ulkomaisten opiskelijoiden työnhakua on havaittu voitavan parantaa myös viestinnällisin keinoin, kuten monikielisten työpaikkailmoitusten laajalla jakelulla (esim. suomeksi ja englanniksi) tai anonyymeillä rekrytoinneilla (Juusola ja muut, 2021).

Korkeakoulussa olisi syytä myös tarkastella, miten koulutusten jo olemassa olevia rakenteita voitaisiin hyödyntää kielenoppimisen tukemisessa. Useissa Suomen ammattikorkeakouluissa on jo käytössä kansainvälisille opiskelijoille rakennettu kielipolku, jolla taataan, että heillä on jokaisena opiskeluvuotenaan keskeystymätön mahdollisuus opiskella suomen kieltä osana tutkintoon kuuluvia opinto-

jaksoja ja työharjoitteluita (ks. esim. Korpela ja muut, 2023a). Lapin AMKissa on lukuvuonna 2022–2023 käynnistetty kielikummitoiminta, joka opiskelijapalautteiden perusteella on tukenut kohtaamisia ja kielenoppimista. Huomionarvoista on, että korkeakouluympäristön moniarvoisuutta, yhdenvertaisuutta ja kielen oppimista tukevat toimet vahvistaisivat samalla suomalaisen yhteiskunnan veto- ja pitovoimaa, eli lisäisivät kansainvälisten opiskelijoiden halukkuutta jäädä opintojensa jälkeen Suomeen ja Lappiin sekä auttaa työvoimapulasta kärsivää Suomea. Myös Harju-Autin (2022) mukaan yhteiskunnan valtakielen osaaminen on avainasemassa osallisuuden syntymisessä, demokraattiseen päätöksentekoon osallistumisessa ja kaikessa vuorovaikutuksessa.

Yksi kielenoppimista tukeva toimi on kieli-HOPS, joka rakennetaan kansainväliselle opiskelijalle korkeakouluopintojen alussa ja päivitetään säännöllisesti. Kieli-HOPS auttaa opiskelijaa havaitsemaan kielen merkityksen arjessa ja herättelee opiskelijan omaa toimijuutta ja vastuuta kielenoppimiseen liittyen (Asikainen-Kunnari & Komppa, 2023; Komppa, 2023). Toimijuuden tukeminen mahdollistaa opiskelijan osallisuuden yhä uusissa yhteisöissä (Komppa, 2023) ja auttaa ympäröivää korkeakoulu yhteisöä ymmärtämään, ettei kielitaito ole vain yksittäisen korkeakouluopiskelijan asia, vaan kyse on koko korkeakoulu yhteisön taidosta (Harju-Autti, 2022). Pelkkä englannin kielen käyttö korkeakoulu ympäristössä olisi helppo valinta, mutta silloin kansainvälisten opiskelijoiden suomen kielen taidot eivät pääsisi kehittymään. Harju-Autti (2022) toteaa kielten luontevaan rinnakkaiskäyttöön rohkaisemisen, kaikkien kielten arvostamisen sekä monikielisyysmyönteisyyden näyttäytyvän kielitietoisuuden vahvistajina. Niillä on tämän

tutkimuksen perusteella vaikutusta myös kansainvälisen korkeakouluopiskelijan käsityksiin yhdenvertaisuudesta ja omasta hyvinvoinnistaan korkeakoulussa.

Tässä artikkelissa esitellään tapaustutkimuksen tuloksia, sillä yhdessä korkeakoulussa kerätty tutkimusaineisto ja siitä johdetut tulokset synnyttävät yksilöitä ja yksittäistapauksia koskevaa tietoa. Tutkimusaineiston analyysi ja tulokset perustuvat yhden tutkijan tulkintaan eikä niiden osuvuutta ole siten varmistettu. Analyysin ja tulosten raaka-aineena ollutta tutkimusaineistoa voidaan pitää laadukkaana, sillä tutkimusaineistossa kuuluvien äänien voidaan tulkita edustavan noin yhtä kolmasosaa Lapin AMKin kansainvälisistä tutkinto-opiskelijoista. Aineistonkeruu sähköpostitse jaetulla kyselyllä mahdollisti sellaisten opiskelijoiden tavoittamisen, jotka ovat esimerkiksi aikataulullisista syistä tai muuten, tässä tapauksessa pandemiasta johtuvien kokoontumisrajoitusten vuoksi, vaikeasti tavoitettavia (ks. myös Amri ja muut, 2021). Sähköisen kyselyn avulla on mahdollista tuottaa syvällistä tietoa ja se kannustaa vastaajia avoimuuteen ja rehellisyyteen (McCoyd & Kerson, 2006; Pattison ja muut, 2014) ja jopa luottamuksellisten yksityiskohtien paljastamiseen (Hunt & McHale, 2007).

Sähköpostitse jaetussa kyselyssä tutkija ei kuitenkaan voinut rakentaa kasvokkain tehtävän haastattelun tapaan luottamuksellista suhdetta vastaajien kanssa, mikä saattoi vaikuttaa negatiivisesti potentiaalisten kansainvälisten opiskelijoiden kiinnostukseen vastata sähköiseen kyselyyn (Amri ja muut, 2021). Hamilton ja Bowers (2006) ovat havainneet sähköpostikyselyn haitoiksi muun muassa spontaanisuuden, nonverbaalisen viestinnän sekä visuaalisten vihjeiden puutteen, vertailun mahdottomuuden tavallisen haastattelun

Opiskelijoiden tarve verkostoitua on luultavasti ajasta ja maailman tilanteesta riippumatonta.

kanssa sekä mahdollisesti pitkäksi venyvän aineistonkeruuvaiheen (Bjerke, 2010). Tuloksia tarkastellessa on myös huomioitava, että koronapandemia saattoi vaikuttaa opiskelijoiden vastauksiin esimerkiksi siten, että pitkästä etäopetusjaksosta johtuen tutkimusaineistossa korostuu voimakkaasti tarve kohdata muita opiskelijoita kasvokkain. Toisaalta opiskelijoiden tarve verkostoitua on luultavasti ajasta ja maailman tilanteesta riippumatonta, kuten Kinnusen (2003) 20 vuotta vanhasta kansainvälisiä opiskelijoita koskevasta tutkimuksesta voidaan päätellä.

Laadullisessa tutkimuksessa yksittäistaustausten kontekstien riittävän samankaltaisuuden, kuten kansainvälisten opiskelijoiden tilanteen Suomessa, ajatellaan mahdollistavan kokoavia johtopäätöksiä ja muihinkin korkeakouluihin sopivia ehdotuksia (Tökkäri, 2018). Yhdenvertaisuus korkeakouluympäristössä on aihe, johon kannattaa alkaa kiinnittää julkisessa yhteiskunnallisessa keskustelussa tarkoituksellista huomiota. Kansainvälisten opiskelijoiden asema korkeakouluympäristössä enteilee myös ulkomaisten työntekijöiden syrjimättömyyttä ja ehkäisee ulkopuolisuuden kokemuksia työelämässä. Täysivaltainen ja yhdenvertainen osallisuus tunnistettaneen tulevaisuudessa

myös merkittäväksi veto- ja pitovoimatekijäksi työperäisen maahanmuuton näkökulmasta. Monimuotoisuuden tarkastelemista tulevaisuuden työelämän voimavarana edistäisi monikielisyyden huomiointi viestinnässä (Pitkänen ja muut, 2022, 82, ks. myös Kotilainen ja muut, 2022), sillä useiden kielten käytön on huomattu tukevan työntekijöiden osallisuuden kokemuksia (Negretti & Garcia-Yeste, 2015). Toimiva monikielisyys lisää työntekijän toimijuutta ja osallisuutta, koska hän voi käyttää eri työtilanteissa eri kieliä toimiakseen tarkoituksenmukaisesti (Ronkainen & Suni, 2019; Pitkänen ja muut, 2022).

Lähteet

- Alisaari, J., Heikkola, L. M., Commins, N. & Acquah, E. O. (2019). Monolingual ideologies confronting multilingual realities. Finnish teachers' beliefs about linguistic diversity. *Teaching and Teacher Education*, 80, 48–58. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2019.01.003>
- Alisaari, J., Hurme, T.-R., Heikkola, L. M. & Routarinne, S. (2021). Finnish teachers' beliefs about multilingual students' home language use. *Critical Multilingualism Studies*, 9(1), 46–76. <https://cms.arizona.edu/index.php/multilingual/article/view/223/317>
- Amri, M., Angelakis, C. & Logan, D. (2021). Utilizing asynchronous email interviews for health research: overview of benefits and drawbacks. *BMC Res Notes* 14, 148 (2021). <https://doi.org/10.1186/s13104-021-05547-2>
- Asikainen-Kunnari, T. & Komppa, J. (2023). Kieli-HOPS tueksi korkeakouluopiskelijan urasuunnitteluun ja opinto-ohjaukseen. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 14(2). <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-maaliskuu-2023/kieli-hops-tueksi-keikeakouluopiskelijan-urasuunnitteluun-ja-opinto-ohjaukseen>
- Bergbom, B., Yli-Kaitala, K. & Toivanen, M. (2022). Kielitietoisuuteen herääminen. *Monimuotoisuus ja inklusiivisuus asiantuntijaorganisaatioissa -opas*. <https://www.tl.fi/oppimateriaalit/monimuotoisuus-ja-inklusiivisuus-asiantuntijaorganisaatioissa/kielitietoisuuteen-heraaminen>
- Bjerke, T. N. (2010). When my eyes bring pain to my soul, and vice versa: Facing preconceptions

in email and face-to-face interviews. *Qualitative Health Research* 20(12), 1717–1724. <https://doi.org/10.1177/1049732310375967>

Erkkilä, R. & Perunka, S. (2021). Pedagoginen hyvinvointi voimaannuttaa ja osallistaa opettajan ja opiskelijan. *Oamk Journal* 26/2021. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2021053132389>

Garam, I. (2021). *Teemana ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat suomalaisissa korkeakouluissa. Mitä tiedämme tilastojen ja tutkimusten perusteella*. Cimo. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/78226_teemana_ulkomaalaiset_tutkinto-opiskelijat_paivitetty12_2015.pdf

Gordon, T. (2005). Toimijuuden käsitteen dilemmoja. Teoksessa A. Meurman-Solin & I. Pyysiäinen (toim.), *Ihmistieteet tänään* (ss. 114–130). Gaudeamus.

Granlund, J. & Hakala, E. (2020). Näkymättömästä näkyvää: kielitietoisuus on avain jatkuvaan kielen oppimiseen. *TAMK-konferenssi – TAMK Conference 2020* (ss. 20–28). Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja, Erillisjulkaisuja. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202102255976>

Haapala, A. (2008). Avoimen yliopiston toimintakulttuuri ja pedagoginen hyvinvointi. Teoksessa K. Lappalainen., M. Kuittinen & M. Meriläinen (toim.) *Pedagoginen hyvinvointi* (ss. 193–208). Suomen kasvatustieteellinen seura.

Hamilton, R. J. & Bowers, B. J. (2006). Internet recruitment and e-mail interviews in qualitative studies. *Qualitative Health Research*, 16(6), 821–835. <https://doi.org/10.1177/1049732306287599>

Harju-Autti, R. (2022). *Kielellisesti tuettu opetus: Yläkouluikäiset maahanmuuttajaoppilaat opetuskieltä ja oppiainesisältöjä oppimassa*. [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Trepo. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-2666-1>

Harris, L. R. (2011). Phenomenographic perspectives on the structure of conceptions: The origins, purposes, strengths, and limitations of the what/how and referential/structural frameworks. *Educational Research Review* 6(2), 109–124. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2011.01.002>

Heikkola, L. M., Alisaari, J., Vigren, H. & Commins N. L. (2022). Requirements meet reality: Finnish teachers' practices in linguistically diverse classrooms. *Journal of Language, Identity & Education*. <https://doi.org/10.1080/15348458.2021.1991801>

Honko, M., & Skinnari, K. (2020). Opettajien ja opettajaopiskelijoiden käsityksiä kielestä ja kielitietoisuudesta. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 11(7). [tajien-ja-opettajaopiskelijoiden-kasityksia-kielesta-ja-kielitietoisuudesta](https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-joulukuu-2020/opet-</p></div><div data-bbox=)

Hsieh, H-F. & Shannon, S.E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277–1288. <https://doi.org/10.1177/1049732305276687>

Hunt, N. & McHale, S. (2007). A practical guide to the e-mail interview. *Qualitative Health Research*, 17(10), 1415–1421. <https://doi.org/10.1177/1049732307308761>

Isola, A-M., Kaartinen, H., Leemann, L., Lääperi, R., Schneider, T., Valtari, S. & Keto-Tokoi, A. (2017). *Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa*. Työpöytä 33/2017. Terveystieteiden tutkimuslaitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-917-0>

Juusola, H., Nori, H., Lyytinen, A., Kohtamäki, V. & Kivistö, J. (2021). *Ulkomaiset tutkinto-opiskelijat suomalaisissa korkeakouluissa. Miksi Suomeen on päädytty ja kiinnostaaako työskentely Suomessa opintojen jälkeen?* (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2021:14). Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-833-5>

Kaijaluoto, L. & Sinisalo, L.-M. (2020). Konflikteja ratkomalla vahvempaan osallisuuteen – Kielitietoinen koulu kasvattaa oppilaita ja opettajia. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 11(6). <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu-2020/konflikteja-ratkomalla-vahvempaan-osallisuuteen-kielitietoinen-koulu-kaasvattaa-oppilaita-ja-opettajia>

Kekkonen, S., & Annala, J. (2017). Kansainvälisyys akateemisen identiteetin muokkaajana: Kansainvälinen henkilökunta suomalaisella tieteen pelikentällä. *Aikuiskasvatus*, 37(4), 286–301. <https://doi.org/10.33336/aik.88442>

Kinnunen, T. (2003). ”If I can find a good job after graduation, I may stay”: Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden integroituminen Suomeen. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO. https://www.academia.edu/2965744/If_I_can_find_a_good_job_after_graduation_I_may_stay

Komppa, J. (2023, kesäkuu 6–8). *Kielibuusti – korkeakoulujen kv-osaajat kotimaisten kielten taitajiksi* [Konferenssiesitys]. Pedaforum 2023, Tampere, Suomi.

Kotilainen, L., Kurhila, S. & Lehtimäki, I. (2022). Monikielinen työpaikka – tehokkuuden, vaivattomuuden vai kielenoppimisen ehdoilla? *Kielikello*, 1. <https://www.kielikello.fi/-/monikielinen-ty%C3%B6paikka>

Kouvo, A., Lairio, M., & Puukari, S. (2009). Yliopisto-opiskelu osana opiskelijan elämän ja identiteetin rakentumista. *Kasvatus: Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja*, 40(5), 443–453.

- Korpela, E., Iso-Heiniemi, E. & Aho, H. (2023a, helmikuu 1). Kielituettu työharjoittelu on kielennoppimisen momentum – Kielibuustia 3/5. *Hiiltä ja timanttia -blogi*, Metropolia ammattikorkeakoulu. <https://blogit.metropolia.fi/hiilta-ja-timanttia/2023/02/01/kielituettu-tyoharjoittelu-on-kielennoppimisen-momentum-kielibuustia-3-5/>
- Korpela, E., Iso-Heiniemi, E. & Aho, H. (2023b) *Työharjoittelu on myös kieliharjoittelu*. <https://www.kielibuusti.fi/fi/ohjaajat/ammattillisen-kielen-oppiminen-tyoharjoittelussa/tyoharjoittelu-on-myos-kieliharjoittelu> Haettu 8.8.2023.
- Korpela, E. (2023, maaliskuu 1). *Kieliprofilut kielennoppimisen ja työhyvinvoinnin työkaluna* [Webinaariesitys]. Näin johdat monikielistä työyhteisöäsi, Helsinki, Suomi. <https://www.kielibuusti.fi/fi/tyoyhteisot/monikielinen-tyopaikka/nain-johdat-monikielista-tyoyhteisosaasi>
- Kuittinen, M. & Meriläinen, M. (2008). Opettajan psykologinen sopimus. Teoksessa K. Lappalainen, M. Kuittinen & M. Meriläinen (toim.), *Pedagoginen hyvinvointi* (ss. 155–174). Suomen kasvatus-tieteellinen seura.
- Laitinen, E. (2014). *Ammattikorkeakoulujen opettajien kulttuurienvälinen kompetenssi ja sen mittaaminen*. [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Trepo. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-9662-2>
- Lapin Kauppakamari, Lapin Yrittäjät & Lapin liitto (2023). *Katse pohjoiseen: Yhteinen pohjoinen ohjelma. Lapin tavoitteet hallitusohjelmaan*. https://www.lapland.chamber.fi/wp/wp-content/uploads/2023/01/Katse-Pohjoiseen_hallitusohjelma_sahkoinen_190123.pdf
- Lehtimaja, I. & Komppa, J. (2023, helmikuu 16). Millainen on kielitietoinen työyhteisö? *Kielibuusti*. <https://www.kielibuusti.fi/fi/kielibuusti-hankelblogi/millainen-on-kielitietoinen-tyoyhteiso> Haettu 8.8.2023.
- Lehtonen, H. (2015). *Tyylitellen: Nuorten kielelliset resurssit ja kielen sosiaalinen indek-sisyys monietnisisessä Helsingissä*. [Väitöskirja, Helsingin yliopisto]. Helda. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-1333-7>
- Maahanmuuttovirasto Migri (2022). *Ennätysmäärä kansainvälisiä opiskelijoita on muuttanut Suomeen tänä vuonna*. <https://migri.fi/-/ennatysmaara-kansainvalisia-opiskelijoita-on-muuttanut-suomeen-tana-vuonna>
- Martin, M. (2016). Monikielisyys muutoksessa. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 7(5). <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu-2016/monikielisyys-muutoksessa>
- Maxenius, S. (2020). *Ulkomaalaiset opiskelijat Suomen korkeakouluissa 2000-luvulla*. Ammatti-
- korkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. <https://arene.fi/julkaisut/ulkomaalaiset-opiskelijat-suomen-korkeakouluissa-2000-luvulla-raportti/> Haettu 7.11.2022.
- Mayring, P. (2000). Qualitative content analysis. *FQS Forum Qualitative Sozialforschung/ Forum: Qualitative Social Research*, 1(2). <https://doi.org/10.17169/fqs-1.2.1089>
- McCoyd, J. L. M., & Kerson, T.S. (2006). Conducting intensive interviews using email. *Qualitative Social Work*, 5(3), 389–406. <https://doi.org/10.1177/1473325006067367>
- Medvedeva, A. (2018). *University Internationalization and International Master's Programs*. [Väitöskirja, Helsingin yliopisto]. Helda. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-4322-8>
- Meriläinen, M. (2008). Opiskelu ympäristön pedagogiset hyvinvointitekijät yliopistossa. Teoksessa K. Lappalainen, M. Kuittinen & M. Meriläinen (toim.), *Pedagoginen hyvinvointi* (ss. 135–154). Suomen kasvatustieteellinen seura.
- Mikkonen, K. (2017). *Clinical learning environment and mentoring of culturally and linguistically diverse nursing students*. [Väitöskirja, Oulun yliopisto]. Jultika <http://urn.fi/urn:isbn:9789526215754>
- Moate, J. & Szabó T. P. (2018). Mapping a language aware educational landscape. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 9(3). <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-toukokuu-2018/mapping-a-language-aware-educational-landscape>
- Negretti, R. & Garcia-Yeste, M. (2015). "Lunch keeps people apart". The role of English for social interaction in a multilingual academic workplace. *Multilingua - Journal of Cross-Cultural and Interlanguage Communication* 34(1), 93–118. <https://doi.org/10.1515/multi-2014-1038>
- Niemelä, A. (2008). *Kansainväliset tutkinto-opiskelijat Suomen yliopistoissa*. <https://www.slideshare.net/otusowl/2008-kansainvaliset-tutkinto-opiskelijat-suomen-yliopistoissa>
- Nieminen, J. & Tolonen, S. (2023). *Alueelliset kehitysnäkymät keväällä 2023* (Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 2023:28). Työ- ja elinkeinoministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-830-1>
- Oikeusministeriö (2022). *Mitä yhdenvertaisuudella tarkoitetaan?* <https://yhdenvertaisuus.fi/mita-on-yhdenvertaisuus> Haettu 8.8.2023.
- Opetushallitus (2018). *Mikä toi Suomeen, millaista opiskelu täällä on?* (Faktaa Express 6A/2018). International Student Barometer -kysely korkeakoulujen ulkomaalaisille tutkinto-opiskelijoille. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/faktaa_express_6a_2018.pdf

- Opetus- ja kulttuuriministeriö [OKM]. (2019). *Kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden maahantulo ja integroituminen sujuvaksi yhteistyöllä* (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:31). Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-659-1>
- Pattison, N., O’Gara, G. & Rattray, J. (2015). After critical care: Patient support after critical care. A mixed method longitudinal study using email interviews and questionnaires. *Intensive and Critical Care Nursing* 31(4), 213–222. <https://doi.org/10.1016/j.iccn.2014.12.002>
- Pitkänen, V., Välimäki, M. & Niemi, M. K. (2022). *Ulkomaalaiset osaajat Suomessa: työelämä, arki ja osallisuus*. Kansainvälisten osaajien Suomi -tutkimushanke, E2 Tutkimus. https://www.e2.fi/media/julkaisut-ja-alustukset/kv-osaajien-suomi/raportti_ulkomaalaiset-osaajat-suomessa.pdf
- Pyykkö, R. (2017). *Monikielisyys vahvuudeksi. Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta* (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:51). Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-535-8>
- Roller, M. R. (2019). A quality approach to qualitative content analysis: similarities and differences compared to other qualitative methods. *Forum Qualitative Sozialforschung/Forum: Qualitative Social Research*, 20(3). <https://doi.org/10.17169/fqs-20.3.3385>
- Ronkainen, R. & Suni, M. (2019). Kotoutumiskoulutus kielikoulutuksena: kehityslinjat ja työelämäpainotus. Teoksessa V. Kazi, A. Alitolppa-Niitamo & A. Kaihovaara (toim.). *Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019. Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta*, (ss. 79–91). TEM oppaat ja muut julkaisut 2019:10. Työ- ja elinkeinoministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-487-7>
- Saari, J., Koskinen, H., Attila, H. & Sarén, N. (2020). *Eurostudent VII – Opiskelijatutkimus 2019* (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:25). Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-907-3>
- Seramount. (2023). *Glossary of diversity, equity, and inclusion terms*. <https://seramount.com/research-insights/glossary-diversity-equity-and-inclusion/> Haettu 7.6.2023.
- Siisiäinen, M. 2014. Four faces of participation. Teoksessa A.-L. Matthies & L. Uggerhøj (toim.) 2010. *Participation, marginalization and welfare services. Concepts, politics and practices across European countries*, (ss. 29–46) Farnham: Ashgate.
- Tökkäri, V. (2018). Fenomenologisen, hermeneuttis-fenomenologisen ja narratiivisen kokemuksen tutkimuksen käytäntöjä. Teoksessa J. Toikkanen & I. A. Virtanen (toim.) *Kokemuksen tutkimus VI: Kokemuksen käsite ja käyttö*, (ss. 64–83) Lapland University Press. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-310-940-7>
- Vaismoradi, M., Turunen, H., & Bondas, T. (2013). Content analysis and thematic analysis: Implications for conducting a qualitative descriptive study. *Nursing & health sciences*, 15(3), 398–405. <https://doi.org/10.1111/nhs.12048>
- Vård- och omsorgscollege. (2023). *Språkbudsbildningen*. <https://www.vo-college.se/språkbudsbildningen> Haettu 7.6.2023.
- Åsvall, H. (2014). Abduction, deduction and induction: can these concepts be used for an understanding of methodological processes in interpretative case studies? *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 27(3), 289–307. <https://doi.org/10.1080/09518398.2012.759296>